

VAD VET VI OM BOSTADS- OCH DÖDSBRÄNDER?

PROGRAM

Halvtidsseminarium för *forskningsprojekten om bränder i boendemiljö*. Tid: 25 oktober mellan kl 10.00 och 16.30
Plats: Högskolan i Malmö. Orkanen, Nordenskiöldsgatan 10, sal D138

Moderator: **Thomas Gell**, Brandforsk

09.30 -10.00 Registrering och kaffe

FÖRMIDDAG

10.00 **Introduktion** Sara Brunnberg, MSB

Att sortera begreppen

Döds- respektive bostadsbränder Petra Andersson, SP

Vad kännetecknar en döds- respektive en bostadsbrand? Genom att studera MSBs insatsstatistik och dödsbrandsdatabas identifieras faktorer som skiljer de båda åt. Vilken brandsorsak är vanligast, i vilka föremål eller vilket utrymme börjar det brinna, vilken tid på dygnet, mm.

Vilka brinner det hos och vilka klarar att hantera branden själva?

Finn Nilson, Karlstad universitet

Har alla lika stor risk för bostadsbrand? Ser hanteringen av branden likadan ut? Genom MSBs enkät "hur vanligt är det med olyckor?" har dessa frågeställningar kunna studerats. Studierna tyder hittills att det brinner mycket oftare hos de som inte omkommer i bränder. Risken för brand verkar alltså inte vara lika med risken att omkomma i brand.

Vilka skadas eller omkommer och varför?

Vilka omkommer i bränder? Anders Jonsson, MSB och Karlstad universitet

Hög ålder, att vara man, rökning och alkohol återkommer som riskfaktorer/riskgrupper i flera studier kring dödsfall vid bränder. I denna analys sammanvägs uppgifter från dödsbrandsdatabasen, dödsorsaksregistret, obduktionsregistret och räddningstjänstens insatsregister för att ge en mer flerdimensionell bild av bostadsbränder med dödlig utgång. Dels genom att jämföra bränderna med bränder där ingen människa omkommer, dels genom att studera flera riskfaktorer samtidigt och på så sätt försöka identifiera kluster/scenarier av bostadsbränder.

Skadad i bostadsbrand; vad säger litteraturen om risk- och skyddsfaktorer?

Johanna Gustavsson, Karlstad universitet och Per Nilsen, Linköpings universitet

Omständigheter kring bränder med dödlig utgång är väl kartlagda men mindre är känt om faktorer som främjar överlevnad. Vi har i denna litteraturöversikt beskrivit vad som utmärker bränder i bostad som leder till skada respektive dödsfall i syfte att finna nycklar till prevention. Resultatet visar att det i mångt och mycket rör sig om skilda händelser och inte liknade scenarios med olika allvarlig utgång. Förutom det så är den drabbades kapacitet att hantera situationen är en avgörande faktor för utfallet.

Medicinsk sårbarhet vid brand Fredrik Huss, Uppsala universitet

Risken för att dö vid en bostadsbrand är inte så slumpmässig som man kan tro. Epidemiologiska studier har visat bl.a. en ökad risk för död för ett antal riskgrupper såsom alkohol-/drogpåverkade, rökare och fysiskt eller psykiskt handikappade liksom barn och äldre. Att äldre, biologiskt sett, är skörare och inte sällan har andra samtidigt medicinska åkommor är uppenbart men vad är det som egentligen gör vissa mer sårbara vid en bostadsbrand? I detta arbete har vi sonderat litteraturen efter förklaringar till varför ffa vissa äldre har en högre risk att avlida i samband med bostadsbrand. Vi har fokuserat på medicinska och biologiska förklaringar:

**Att tolka och förstå risk för dödsfall och allvarlig skada vid bostadsbrand;
Ett försök till en sammanfattande modell**

Ragnar Andersson, Karlstad universitet och Per Nilsen, Linköpings universitet

Vissa grupper är kraftigt överrepresenterade bland dem som omkommer och skadas allvarligt vid bostadsbrand medan andra (de allra flesta) klarar sig helt oskadda och t o m ofta själva släcker sina bränder. Hur ska man förstå orsakerna till dessa skillnader i utfall? Är det pga förhöjd brandrisk så att det lättare och oftare brinner hos de särskilt utsatta? Är det för att de har svårare att själva hantera en uppkommen brand, tillkalla hjälp och/eller själva sätta sig i säkerhet? Kanske är dessa grupper av medicinska skäl känsligare för brandens skademekanismer (värme, rök)? Eller handlar det om grupper som helt enkelt är särskilt svåra att undsätta utifrån genom räddningsinsats? Svaren på dessa frågor blir vägledande för det fortsatta preventionsarbetet.

12.00-13.00

Lunch***Brandfrekvensen beror av var vi bor. Varför?*****Bostadsbränder i storstadsområden – skillnad i brandfrekvens och tänkbara förklaringar**

Jerry Nilsson, Malmö högskola och Per-Olof Hallin, Malmö högskola

Det finns stora skillnader i brandförekomst mellan olika storstadsområden och bostadsområden. I denna presentation redovisas och diskuteras dessa skillnader och tänkbara förklaringar.

Är Säkra och förlåtande produkter lösningen?**Förlåtande system och produkter – fungerar de?** Magnus Arvidson, SP

Vilka förlåtande system eller produkter finns på den svenska marknaden, vilka produkt- eller installationskrav finns och hur effektiva är de i verkligheten eller vid försök? För vissa system och produkter, bland annat brandvarnare och boendesprinkler finns fälterfarenhet som visar hur effektiva de är. För självsläckande ljus och ljussläckare, spisvakter samt svårantändliga madrasser och bäddprodukter finns mindre fälterfarenhet. För flera av dessa finns dock försök som visar hur effektiva de är att förhindra eller försvåra att en brand uppkommer.

Kan självlocknande cigaretter minska antalet bränder? Ida Larsson, SP och

Carl Bonander, Karlstad universitet

I en studie som utfördes under 2014 konstateras att de cigaretter som säljs på den svenska marknaden uppfyller kraven för självlocknande cigaretter enligt EN 16156. Brandförsök på olika möbelkombinationer visar dock att cigaretterna trots detta fortfarande kan antända möbler. Studier har genomförts av branddata från Sverige och USA för att se om det finns någon evidens för att de nya cigaretterna trots detta gör nytta i praktiken.

14.30-15.00

Paus***Lokala Åtgärder. Var bör de genomföras, hur ska de anpassas för olika grupper eller individer och hur vi bör följa upp om de gör nytta?*****Bostadsbränder i storstadsområden – analys av rumsliga skillnader**

Niklas Guldåker, Lunds universitet

Skillnaderna i brandförekomst mellan och inom storstadsområden är tydligt rumsliga. I denna presentation visas några exempel på hur dessa skillnader kan analyseras med stöd av Geografiska informationssystem (GIS)

När man har en hammare ser alla problem ut som en spik

Marcus Runefors, Lunds universitet

På den senaste tiden har räddningstjänsterna runt om i landet börjat göra hembesök till både den breda allmänheten och mot riktade grupper. Detta ger helt nya möjligheter att inrikta budskapet till olika befolkningsgrupper, men det saknas kunskap om vilka åtgärder som är effektiva för olika grupper. Under denna presentation kommer ni att få ta del av några slutsatser kring vad man ska, och inte ska, rekommendera för åtgärder för olika individer.

Bostadsbränder i storstadsområden – hur kan förebyggande arbete utvärderas?

Mona Tykesson, Lunds universitet. Hur skall förebyggande brandskyddsarbete utvärderas? I denna presentation presenteras några tankar kring hur det skulle kunna gå till

Hur snabbt är snabbt nog, och hur kan samhällets hjälp komma fram snabbare?

Tidsfaktorns betydelse Henrik Jaldell, Karlstad universitet

Att en kortare responstid för räddningstjänsten leder till att färre omkommer i bränder är rimligt. Men hur ser sambandet egentligen ut? I denna studie görs ett försök att sätta exakta siffror på detta. Resultatet visar att responstiden är viktigare desto kortare den är.

Väktare vid bostadsbränder – är det lönsamt? Björn Sund, Karlstad universitet

I många kommuner har ett samarbete mellan räddningstjänst och väktare inletts. Men vad blir effekten? I denna studie används en simuleringsmodell för skattning av hur responstiden vid bostadsbränder påverkas i Helsingborgs Stad. Fördelarna och kostnaderna utvärderas genom en kostnadsnyttaanalys för att se om samarbetet är samhällsekonomiskt lönsamt.

16.25-16.30 **Avslutning**

ETT SAMARBETE MELLAN:

MSB, BRANDFORSK, SP SVERIGES TEKNISKA FORSKNINGSPOLITISKA INSTITUT, LUNDS TEKNISKA HÖGSKOLA, KARLSTADS UNIVERSITET OCH MALMÖ HÖGSKOLA.